

Gij zult ze uw kinderen inscherpen

Jan Noteboom

Dit materiaal is onderdeel van het compendium christelijk leraarschap dat samengesteld is door het lectoraat Christelijk leraarschap van Driestar hogeschool. Zie ook www.christelijkleraarschap.nl.

Samenvatting	Meditatie over Deuteronomium 6:1-9. We moeten onze leerlingen de woorden van God inscherpen. Bij alles wat je ziet en ervaart, probeer je Zijn woorden toe te passen. Met reflectievragen.
Bronvermelding	Noteboom, J. (2011) Gij zult ze uw kinderen inscherpen. In <i>Leren bij de Bron, meditaties voor leraren</i> (pp. 86-87). Uitgeverij Groen – Heerenveen.
Thema *	Leraar
Gebruik **	Hart
Plaatsingsdatum	2011
Gerelateerde artikelen	n.v.t.
Trefwoorden	Deuteronomium, godsdienstonderwijs

* In het compendium wordt al het materiaal verdeeld over de acht thema's van christelijk leraarschap: *onderwijs, inspiratiebronnen, leraar, leerling, leerstof, didactiek, schoolteam, leidinggevenden*.

** Het materiaal kan gebruikt worden als onderbouwing en visievorming (*hoofd*), bezinning en reflectie (*hart*) of biedt concrete handreikingen en voorbeelden (*handen*).

37

Gij zult ze uw kinderen inscherpen

'En gij zult ze uw kinderen inscherpen, en daarvan spreken, als gij in uw huis zit, en als gij op den weg gaat, en als gij nederligt, en als gij opstaat' (Deut. 6:7).

Dit is een fundamenteel, richtinggevend en inspirerend gedeelte voor christelijke opvoeders. Hoewel het een directe opdracht is voor de primaire opvoeders, de ouders, mogen we dit ook op onszelf als leraren toepassen. Wij staan als het ware in de tweede cirkel van de opvoeding.

De woorden van God moeten we onze leerlingen inscherpen. Bij het woord 'inscherpen' kun je denken aan een kwajongen die met zijn zakmes zijn naam in een boomstam kerft. Inscherpen: een activiteit die een onuitwisbaar spoor achterlaat in het leven van het kind. Inscherpen betekent: er gedurig mee bezig zijn, het niet moe worden, voortdurend herhalen en voorhouden. Daar ben je nooit mee klaar. Dat is een altijd voortgaand proces.

Nogal wat opvoeders en onderwijzers denken dat ze aan het opvoeden zijn op de momenten dat ze kinderen pedagogisch, vooral vermanend, toespreken. Toch is opvoeden veel meer dan dat. Het is de totale omgang met kinderen. Spreken en zwijgen, doen en laten, afkeuren en bemoedigen, reageren en afwijzen. Dit tekstgedeelte leert ons om de woorden van God te verbinden aan de gewone en ongewone dingen van elke dag. Als je in huis zit, als je onderweg bent, als je zit of staat. Bij alles wat je ziet en ervaart, probeer je een verbinding te maken met de dienst van de Heere.

Opvoeden doen we niet alleen tijdens de bijbellen, maar vooral ook door wat we doen en wie we zijn. Dat luistert nauw. Kinderen en vooral ook jongeren hebben een gevoelige antenne voor echtheid en integriteit. De impact van een vertelling of dagopening over de barmhartige Samaritaan wordt onmiddellijk tenietgedaan als we direct daarna in ons optreden in de klas onbarmhartig zijn, door bijvoorbeeld een leerling onheus te bejegenen.

Je voedt meer op door wat je bent dan door wat je zegt. Het krachtigst is het als die twee samengaan. En dat wil deze tekst ons leren.

Wij hebben het Woord van God: de bron voor ons denken en handelen. In bijbellessen, dagopeningen en godsdienstlessen gaat dat Woord open. Daarnaast voed je vooral op door wat je bent. Je biedt jezelf aan in de opvoedingsrelatie. Je bent voorbeeld. Leerlingen letten op je, spiegelen zich aan je, trekken zich aan jou op, identificeren zich met de leraar. Ze volgen je doen en laten. Ze luisteren naar je woorden, maar meer nog zijn ze gevoelig voor wat je uitstraalt, hoe je met hen omgaat, hoe je reageert als het moeilijk is, hoe je omgaat met ruzie, met problemen. Naast het spreken, het inprenten, het vertellen, het uitleggen van de bijbelse boodschap, maakt het oneindig verschil of de woorden die je hun voorhoudt ook gestalte krijgen in jouw doen en laten, je handel en wandel. De mond en de hand. Die moeten elkaar ondersteunen en versterken.

Meer dan opvallend vind ik het dat hedendaagse pedagogen, die zich bezighouden met de studie naar morele ontwikkeling, deze aloude waarheid uit Deuteronomium bevestigen. Opvoeders dienen een moreel voorbeeld te zijn, maar ook uit te leggen en te vertellen welke overwegingen er onder hun gedrag liggen en kinderen heldere kaders aan te bieden.

Mozes hoefde hier geen onderzoek naar te doen en hij hoefde ook geen pedagogieboeken te schrijven. In enkele woorden vat hij de kern samen van de praktijk van de christelijke opvoeding: 'En deze woorden [de heldere kaders] (...) zullen in uw hart zijn. En gij zult ze uw kinderen inscherpen, en daarvan spreken' (Deut. 6:6-7a).

Vragen:

- 1 Zijn er woorden die jouw vroegere opvoeders bij jou hebben ingescherpt? Wat hebben die in je leven nagelaten, uitgewerkt?
- 2 Het overkomt ons regelmatig dat woord en daad in onze opvoedings- of onderwijspraktijk niet overeenkomen. Noem eens een voorbeeld. Hoe ga je daarmee om?
- 3 Volgens deze tekst moeten we elke gelegenheid te baat nemen om daarbij de woorden van God toe te passen. Hoe denk jij daarover? Praktiseer je dat? Waar en hoe? En hoe zorg je ervoor dat het echt blijft?

Tekstgedeelte: Deuteronomium 6:1-9

Liederen om te zingen: Psalm 78:3 en 4; *Uit aller mond* 186:1, 2 en 3 (Hoor Israël de Heere)